

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

2 JUILLET 1971.

PROJET DE LOI sur la nationalité belge.

AMENDEMENTS
PRESENTES PAR M. CALIFICE.

Art. 26.

Compléter comme suit le 2° de cet article :

« ou avoir eu sa résidence habituelle et effective en Belgique pendant cinq ans dans les dix dernières années précédant le dépôt de la demande, dont l'année antérieure à ce dépôt ».

JUSTIFICATION.

La condition de résidence prévue par le projet de loi en vue d'acquiescer la naturalisation ordinaire, est de trois ans au moins, précédant immédiatement le dépôt de la demande. L'amendement proposé prévoit une condition de résidence de cinq années, réparties au cours des dix dernières années précédant le dépôt de la demande. En outre, la cinquième année de résidence devra être celle précédant immédiatement le dépôt de la demande.

La condition de résidence est exigée, pour que le demandeur présente un signe objectif de suffisante intégration à la communauté belge.

Dans le projet de loi comme dans la proposition d'amendement, le demandeur doit avoir résidé en Belgique l'année qui précède le dépôt de la demande. Alors que le projet ne prévoit que deux autres années, l'amendement en exige quatre, mais qui peuvent être réparties sur les neuf années qui précèdent l'année antérieure au dépôt de la demande.

La condition de résidence de l'amendement prouve bien, autant que celle déjà prévue dans le projet de loi, l'intégration du demandeur à la Belgique.

Elle rencontre d'ailleurs les nombreux cas d'étrangers qui, après avoir vécu plusieurs années en Belgique, retournent dans leur pays et ne parviennent plus à s'y adapter. Lorsqu'ils reviennent s'établir en Belgique, leur volonté d'intégration définitive et d'attachement à la Belgique est davantage raisonnée et fondée.

L'article 28 prévoit certes une assimilation à la résidence en Belgique lorsqu'un demandeur a résidé à l'étranger dans l'exercice d'une fonction conférée par le Gouvernement belge ou à l'intervention de celui-ci, ou

Voir :

915 (1970-1971) :

- N° 1 : Projet de loi.
- N° 2 : Amendements.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

2 JULI 1971.

WETSONTWERP op de Belgische nationaliteit.

AMENDEMENTEN
VOORGESTELD DOOR DE HEER CALIFICE.

Art. 26.

Het 2° van dit artikel aanvullen met wat volgt :

« of gedurende vijf jaren zijn gewone en werkelijke verblijfplaats in België hebben gehad in de loop van de laatste tien jaren vóór de indiening van de aanvraag, waaronder het jaar dat de indiening voorafgaat ».

VERANTWOORDING.

Om de gewone naturalisatie te verkrijgen, wordt in het wetsontwerp een verblijf vereist van ten minste drie onmiddellijk aan de indiening van de aanvraag voorafgaande jaren. Het voorgestelde amendement voorziet in een voorwaarde van verblijf van vijf jaren, verdeeld over de laatste tien jaren die aan de indiening van de aanvraag voorafgaan. Bovendien zal het vijfde jaar onmiddellijk aan de indiening van de aanvraag moeten voorafgaan.

De voorwaarde van verblijf wordt vereist, daar dat verblijf een objectief bewijs vormt van de voldoende integratie in de Belgische gemeenschap.

Zowel in het wetsontwerp als in het voorgestelde amendement wordt bepaald dat de aanvrager in België moet hebben verbleven gedurende het jaar dat aan de indiening van de aanvraag voorafgaat. Terwijl het wetsontwerp slechts twee vorige jaren voorschrijft, worden in het amendement vier jaren vereist die echter mogen worden verdeeld over de negen jaren die voorafgaan aan het jaar, dat op zijn beurt aan de indiening van de aanvraag voorafgaat.

De in het amendement vastgelegde voorwaarde van verblijf waarborgt even goed als de gelijkaardige voorwaarde in het wetsontwerp de integratie van de aanvrager in België.

Verder wordt door die bepaling rekening gehouden met de talrijke vreemdelingen die na een verblijf van verscheidene jaren in België naar hun land terugkeren en er zich niet meer kunnen aanpassen. Wanneer ze zich opnieuw in België komen vestigen, is hun wil om zich definitief te integreren en aan België te hechten des te meer gegrond en beredeneerd.

Weliswaar bepaalt artikel 28 dat met de verblijfplaats in België de verblijfplaats in het buitenland kan worden gelijkgesteld, indien de aanvrager daar heeft verbleven om een functie uit te oefenen die hem

Zie :

915 (1970-1971) :

- N° 1 : Wetsontwerp.
- N° 2 : Amendementen.

encore pour une société ou association de droit belge. Cet article 28 n'assouplit cependant pas la condition de résidence exigée par l'article 26, pour les cas d'interruption de résidence.

C'est pourquoi, nous proposons d'ajouter cette alternative à la condition de résidence déjà prévue au projet.

Art. 48.

1. — Au § 1er, modifier comme suit le 2° :

« 2° un conseiller en fonctions ou émérite de chaque Cour d'appel et de chaque Cour du travail ».

2. — Compléter le même § 1er par un 4° libellé comme suit :

« 4° un membre désigné pour chaque ressort d'une Cour d'appel, en raison de sa connaissance des problèmes des immigrés, pour être en contact habituel avec ceux-ci. »

JUSTIFICATION.

Les deux amendements présentés ci-dessus relèvent de l'idée que le Conseil consultatif de la nationalité, s'il doit effectivement être composé d'un certain nombre de juristes, doit également comporter des personnes plus proches des immigrés et qui, du fait de leur fonction professionnelle ou sociale, ont une connaissance plus vécue des milieux immigrés et de leurs problèmes, de leur volonté d'établissement et d'intégration au pays.

Etant donné que la plupart des demandeurs de la nationalité belge sont des travailleurs immigrés qui désirent s'établir définitivement en Belgique, n'est-il pas normal que les Cours du travail soient intéressées à la composition du Conseil, autant que le sont, à juste titre, les Cours d'appel ?

Enfin, lorsque l'on examine les compétences que l'article 47 attribue au Conseil, particulièrement l'avis motivé à donner à propos de l'opportunité de l'agrégation, du rejet ou de l'ajournement ou de l'opportunité d'une opposition lors de la procédure d'acquisition ou de recouvrement de la nationalité belge, n'est-il pas nécessaire de faire en sorte que l'avis motivé à donner le soit par le Conseil, sur base d'une connaissance à la fois humaine et juridique du dossier du demandeur ?

A propos de la notion d'indignité, n'est-il pas souhaitable d'ailleurs de préciser, par exemple dans le rapport, que l'opposition pour indignité ne saurait avoir lieu que pour des motifs particulièrement graves, à trouver dans les mesures prises par le pouvoir judiciaire à l'égard du déclarant, à l'exclusion par exemple des motifs politiques ?

Art. 49.

Compléter cet article par un nouvel alinéa libellé comme suit :

« En matière de naturalisation, le Conseil ne peut rendre un avis défavorable qu'après en avoir informé l'intéressé. Celui-ci dispose d'un délai de trente jours dans lequel il pourra se faire entendre, accompagné éventuellement d'une personne de son choix, ou déposer un mémoire. L'intéressé peut consulter son dossier préalablement à l'audience. Si l'intéressé fait défaut, le Conseil peut rendre son avis. »

JUSTIFICATION.

Il est nécessaire de prévoir dans le projet de loi la possibilité de principe pour le demandeur de présenter sa défense au Conseil, dès lors que le Conseil s'apprêterait à rendre un avis défavorable. A cet effet, il doit pouvoir consulter son dossier, remettre un mémoire et se faire assister dans la présentation de sa défense.

L'exposé des motifs précise d'ailleurs à la page 6 :

« En ce qui concerne la procédure devant le Conseil consultatif de la nationalité, le Conseil d'Etat propose que, dans le texte même du projet, soit insérée une disposition suivant laquelle la personne qui a déclaré vouloir acquérir la nationalité belge — ceci vaudrait tant pour les

door de Belgische Regering of door haar bemiddeling was opgedragen of indien hij er voor een vennootschap of vereniging naar Belgisch recht heeft gewerkt. In geval van onderbreking van het verblijf versoept dat artikel de in artikel 26 vastgestelde voorwaarde van verblijf evenwel niet.

Daarom stellen wij voor dit alternatief toe te voegen aan de reeds in het wetsontwerp vastgestelde voorwaarde van verblijf.

Art. 48.

1. — In de eerste paragraaf het 2° wijzigen als volgt :

« 2° een raadsheer of een emeritus raadsheer van elk Hof van beroep en van elk Arbeidshof ».

2. — Dezelfde § 1 aanvullen met een 4°, luidend als volgt :

« 4° een lid dat voor het rechtsgebied van elk Hof van beroep wordt aangewezen omwille van zijn kennis van de problemen van de immigranten waarmee hij geregeld in contact komt ».

VERANTWOORDING.

De beide hierboven voorgestelde amendementen gaan uit van de gedachte dat indien de Adviesraad voor Nationaliteit moet samengesteld zijn uit een zeker aantal juristen, hij eveneens personen moet bevatten die dichter staan bij de immigranten en die, ingevolge hun beroeps-bezigheden of hun sociale activiteiten een meer op de werkelijkheid afgestemde kennis hebben van de milieus van de immigranten, van hun problemen en van hun wens zich in ons land te vestigen en er zich te integreren.

Daar de meeste personen die om de Belgische nationaliteit verzoeken geïmmigreerde werknemers zijn, die zich op definitieve wijze in België wensen te vestigen, is het niet meer dan normaal dat de Arbeidshoven bij de samenstelling van de Raad betrokken worden, precies zoals dat — trouwens terecht — het geval is met de Hoven van beroep.

Wanneer men ten slotte de bevoegdheden nagaat welke door artikel 47 aan de Raad verleend worden — meer bepaald het gemotiveerd advies over de wenselijkheid van inwilliging of afwijzing van de aanvraag of het in beraad houden ervan, dan wel de wenselijkheid van verzet tegen de rechtspleging tot verkrijging of herverkrijging van de Belgische nationaliteit — dan rijst de vraag of het niet nodig is ervoor te zorgen dat het door de Raad te verstrekken gemotiveerd advies zowel op de menselijke als op de juridische kennis van het dossier van de aanvrager steunt.

Is het trouwens niet wenselijk, in verband met het begrip onwaardigheid, in het verslag bijvoorbeeld te bepalen dat het verzet wegens onwaardigheid alleen gebaseerd kan zijn op uitzonderlijk ernstige redenen die hun oorsprong vinden in de door de rechterlijke macht tegenover de aanvrager genomen maatregelen met uitsluiting bijvoorbeeld van politieke beweegredenen ?

Art. 49.

Dit artikel aanvullen met een nieuw lid, luidend als volgt :

« Inzake naturalisatie mag de Raad slechts een ongunstig advies uitbrengen nadat hij de betrokkene daarvan op de hoogte heeft gebracht. Deze beschikt over een termijn van dertig dagen om zijn standpunt uiteen te zetten, waarbij hij eventueel vergezeld mag zijn van een door hem gekozen persoon, of om een memorie in te dienen. De betrokkene mag zijn dossier raadplegen vóór de zitting. Indien hij niet verschijnt, mag de Raad zijn advies verlenen. »

VERANTWOORDING.

Het wetsontwerp moet in de principiële mogelijkheid voorzien dat de aanvrager zijn verdediging voordraagt voor de Raad, wanneer deze van zins is een ongunstig advies uit te brengen. De betrokkene moet dan ook zijn dossier kunnen raadplegen, een memorie indienen en zich bij het voorbrengen van zijn verdediging laten bijstaan.

Daarvoor vermeldt de memorie van toelichting trouwens het volgende op bladzijde 6 :

« In verband met de procedure voor de Adviesraad voor Nationaliteit stelt de Raad van State voor, dat in de tekst van het ontwerp een bepaling wordt opgenomen waarbij hij verklaart de Belgische nationaliteit te willen verkrijgen — dat zou zowel gelden voor de optie als

options que pour les recouvrements de la nationalité belge et les naturalisations — serait entendue par le Conseil si elle en fait la demande.

» Cette proposition se heurte à une difficulté de principe. Si l'audition par le Conseil devait être obligatoire en cas de demande formulée par l'intéressé, celui-ci pourrait, en n'introduisant sa demande d'audition qu'à la fin du délai d'opposition, soit rendre impossible l'exercice du droit d'opposition — le délai étant de rigueur — soit se ménager une possibilité de recours devant le Conseil d'Etat pour violation d'une formalité essentielle.

» Du point de vue pratique également, on ne voit guère comment, si l'audition par le Conseil est obligatoire, elle pourrait se réaliser lorsque la personne intéressée se trouve à l'étranger. »

Plutôt que de laisser au demandeur l'initiative de se faire entendre par le Conseil, il vaut donc mieux prévoir, dans le projet de loi, une convocation obligatoire de l'intéressé par le Conseil, dès lors que le Conseil s'apprêterait à rendre un avis négatif. Au cas où l'intéressé ne se manifesterait pas dans les trente jours, qui suivent le jour où il en a été dûment informé, le Conseil peut alors passer outre et rendre son avis.

La procédure précise par laquelle le demandeur doit être informé par le Conseil de l'avis défavorable que celui-ci se prépare à donner et la manière pour le demandeur de faire valoir sa défense, doivent être prévus dans le règlement d'ordre intérieur du Conseil.

Il n'est que de bonne justice d'organiser en faveur du demandeur de nationalité, la possibilité de présenter sa défense.

Art. 53.

Remplacer le littéra c par ce qui suit :

« c) soit par naturalisation ordinaire et, dans ce cas, avoir eu sa résidence habituelle et effective en Belgique pendant cinq ans au moins. »

Art. 54.

« In fine » du 1° supprimer les mots « dont deux ans postérieurement à l'acquisition de la nationalité belge ».

Art. 58.

1. — Remplacer le littéra c par ce qui suit :

« c) soit par naturalisation ordinaire, et dans ce cas, avoir eu sa résidence habituelle et effective en Belgique pendant cinq ans au moins; ».

2. — « In fine » du littéra d supprimer les mots « dont deux ans postérieurement à l'acquisition de la nationalité belge ».

JUSTIFICATION.

Ces différents articles précisent les conditions auxquelles les étrangers devenus belges par naturalisation ordinaire, par mariage ou par déclaration souscrite en application des articles 22 ou 80 de la loi, pourront exercer des droits politiques.

C'est pourquoi, les différents amendements proposent d'uniformiser la condition de résidence prévue pour l'exercice de droits politiques par des étrangers devenus belges, par naturalisation ordinaire, par mariage ou par déclaration souscrite en application des articles 22 ou 80 de la loi sur la nationalité belge. Ils proposent une résidence habituelle et effective — et ininterrompue — de cinq ans en Belgique, sans que les deux dernières années doivent nécessairement être postérieures à l'acquisition de la nationalité belge.

Avec ces cinq ans de résidence, condition plus sévère que celle exigée pour devenir belge, l'étranger devenu belge prouve son intégration à la communauté belge davantage encore qu'il n'a déjà dû le faire pour obtenir par exemple la naturalisation ordinaire.

voor de herkrijging van de Belgische nationaliteit en de naturalisatie — op zijn verzoek door de Adviesraad zal worden gehoord.

» Dit voorstel stuit op een principiële moeilijkheid. Indien het horen door de Raad verplicht zou zijn in geval van een daartoe strekkend verzoek van de betrokkene, kan deze, indien hij zijn verzoek om te worden gehoord pas aan het einde van de termijn van verzet indient, hetzij de uitoefening van het recht van verzet onmogelijk maken — de termijn moet stipt in acht worden genomen — hetzij de mogelijkheid aan zich trekken om beroep in te stellen bij de Raad van State wegens schending van een wezenlijke vormvereiste.

» Ook uit een feitelijke overweging ziet men niet in hoe bij verplicht horen door de Adviesraad, zulks kan geschieden wanneer de betrokkene zich in het buitenland bevindt. »

In plaats van aan de aanvrager het initiatief te laten om zich door de Raad te doen horen, ware het dus beter in het wetsontwerp te bepalen dat de betrokkene door de Raad moet worden opgeroepen wanneer deze van zins is een negatief advies uit te brengen. Indien de betrokkene niet verschijnt binnen dertig dagen na de dag waarop hij behoorlijk op de hoogte is gebracht, mag de Raad zonder verder uitstel advies verlenen.

De juiste procedure die moet worden aangewend om de aanvrager door de Raad op de hoogte te laten brengen van het ongunstig advies dat deze voornemens is uit te brengen en de wijze waarop de betrokkene zijn verdediging moet voordragen, dienen opgenomen te worden in het huishoudelijk reglement van de Raad.

Omwillen van een goede rechtsbedeling is het vereist dat hij die de nationaliteit aanvraagt de mogelijkheid krijgt zijn verdediging voor te dragen.

Art. 53.

Letter c vervangen door wat volgt :

« c) door gewone naturalisatie en, in dit geval, zijn gewone en werkelijke verblijfplaats hebben in België gedurende ten minste vijf jaar. »

Art. 54.

« In fine » van 1° de woorden « waaronder twee jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit » weglaten.

Art. 58.

1. — Letter c vervangen door wat volgt :

« c) door gewone naturalisatie en, in dit geval, zijn gewone en werkelijke verblijfplaats hebben in België gedurende ten minste vijf jaar; ».

2. — « In fine » van letter d de woorden « waaronder twee jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit » weglaten.

VERANTWOORDING.

Die verschillende artikelen preciseren de voorwaarden waaronder de vreemdelingen die Belg zijn geworden door gewone naturalisatie, door huwelijk of door een met toepassing van de artikelen 22 of 80 van de wet afgelegde verklaring, politieke rechten zullen kunnen uitoefenen.

Daarom wordt bij onze onderscheidene amendementen voorgesteld eenvormigheid te brengen in de verblijfsvoorwaarde die wordt opgelegd voor de uitoefening van de politieke rechten door vreemdelingen die door gewone naturalisatie, door huwelijk of door een met toepassing van de artikelen 22 of 80 afgelegde verklaring, Belg zijn geworden. Voorgesteld wordt een gewoon, werkelijk en ononderbroken verblijf van vijf jaar in België zonder dat de laatste twee jaren noodzakelijkerwijze moeten vallen na de verwerving van de Belgische nationaliteit.

Door een verblijf van vijf jaar — dit is een strengere voorwaarde dan die welke wordt vereist om Belg te worden — levert de vreemdeling die Belg is geworden, een nog beter bewijs dat hij in de Belgische gemeenschap is geïntegreerd, dan het bewijs dat hij heeft moeten leveren om bij voorbeeld de gewone naturalisatie te verkrijgen.

Art. 63.

A la cinquième ligne, entre les mots
« sont acquittés préalablement »
et les mots
« à l'introduction »
insérer les mots
« par moitié ».

JUSTIFICATION.

L'alinéa 3 du même article 63 prévoit que « les droits ainsi payés ne sont restituables que dans le cas où le demandeur obtient la naturalisation avec dispense du droit ». Il est plus juste de prévoir que seule une moitié du droit soit acquittée au moment de l'introduction de la demande.

Il serait d'ailleurs équitable que la seconde moitié ne doive être acquittée, qu'en cas d'acquisition de la nationalité et au moment de la transcription de la naturalisation.

Art. 63.

Op de vijfde regel, tussen de woorden
« rechten worden »
en de woorden
« vóór de indiening van »
de woorden
« voor de helft »
invoegen.

VERANTWOORDING.

Het derde lid van ditzelfde artikel 63 bepaalt dat « de aldus betaalde rechten niet worden terugbetaald, tenzij de aanvrager de naturalisatie met vrijstelling van recht verkrijgt ». Het is billijker te bepalen dat slechts de helft van het recht wordt gekweten op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend.

Het ware trouwens billijk dat de andere helft slechts moet gekweten worden wanneer de nationaliteit eenmaal verkregen is, d.i. op het ogenblik waarop de naturalisatie wordt overgeschreven.

A. CALIFICE.
A. SAINT-REMY.
L. DHOORE.
A. BAUDSON.
H. BOEL.
G. VAN LIDTH de JEUDE.